

Mg. iur. Juris Janums

Zvērināta advokāta palīgs

Krievijas Federācija – atbildētāja vairākās ar Krimas aneksiju saistītās investīciju pretenzijās

Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Tirdzniecības un attīstības konferences (UNCTAD) informācija¹ liecina, ka, pamatojoties uz 1998. gada 27. novembra Krievijas Federācijas valdības un Ukrainas Ministru kabineta līgumu par ieguldījumu veicināšanu un savstarpēju aizsardzību² un vadoties no ANO Starptautisko tirdzniecības tiesību komisijas noteikumiem (UNCITRAL),³ Pastāvīgajā arbitrāžas tiesā Hāgas Miera pilī pret Krievijas Federāciju no Ukrainas investoriem 2015. gadā iesniegtas sešas investīciju pretenzijas saistībā ar Krimas aneksiju.

Investīciju pretenzijas celtas, jo Krievijas Federācija esot atsavinājusi un atsevišķos gadījumos konfiscējusi vairākus īpašumus pēc tam, kad 2014. gadā anektēja Krimu. Pastāvīgajai arbitrāžas tiesai (PCA) gatavojot lietas izskatīšanai, atsevišķās lietās Krievijas Federācija jau ir sniegusi identiskus paziņojumus, ka tā neatzīst sevi par atbildētāju attiecīgajās investīciju pretenziju lietās, kā arī to, ka Krievijas Federācija neatzīst PCA jurisdikciju pār iesniegtajām investīciju pretenzijām. Tāpat savā paziņojumā PCA Krievijas Federācija uzsvērusi, ka nekas no tās iesniegtajā paziņojumā (korespondencē) minētā nedrīkst tikt atzīts kā Krievijas Federācijas piekrišana arbitrāžai PCA, lai izskatītu minētās investīciju pretenzijas.⁴ Tomēr, vadoties no 1976. gada UNCITRAL Šķīrējtiesas noteikumiem, atsevišķās lietās PCA jau nozīmējusi tiesnešus (arbitrus).

Investīciju pretenziju priekšmeti ir dažādi, tas ir saistīts ar atšķirīgiem ieguldījumiem. Piemēram, Ukrainas SIA «Aeroport Belbek» ir iesniegusi investīciju pretenziju par 15 miljoniem ASV dolāru, ko tā ieguldījusi vairākos Belbekas lidostas (pie Sevastopoles) renovācijas un modernizācijas darbos, kā arī saistībā ar tai atsavinātajām tiesībām izmantot Belbekas lidostas komercreisu pasažieru termināli.⁵

¹ UNCTAD: Russian Federation – as respondent State.

Pieejams: <http://investmentpolicyhub.unctad.org/ISDS/CountryCases/175?partyRole=2> [skatīts 12.05.2016.].

² Bilaterālais investīciju aizsardzības līgums.

Angļu valodā pieejams: <http://investmentpolicyhub.unctad.org/Download/TreatyFile/2233>; savukārt krievu valodā pieejams: <http://investmentpolicyhub.unctad.org/Download/TreatyFile/3443> [skatīts 12.05.2016.].

³ UNCITRAL. Pieejams: http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts.html [skatīts 12.05.2016.].

⁴ Skatīt, piemēram: 1) <http://www.pcacases.com/web/view/123>;

2) <http://www.pcacases.com/web/view/124>;

3) <http://www.pcacases.com/web/view/122>; un

4) <http://www.pcacases.com/web/view/121> [skatīts 12.05.2016.].

⁵ Pieejams: <http://www.pcacases.com/web/view/123> [skatīts 12.05.2016.].

Savukārt cita Ukrainas SIA «Privatbank and Finance Company Finilion» iesniegusi investīciju pretenziju par vienu miljardu ASV dolāru vērtu banku biznesa atsavināšanu Krimā, kas sevī ietver banku operācijas, aizdevumus, nekustamo īpašumu ieguldījumus teju 200 miljonu ASV dolāru vērtībā, kā arī plašu bankomātu tīklu Krimas teritorijā.⁶ Līdzīgi par lieliem ieguldījumiem nekustamajos īpašumos investīciju pretenziju ir iesniegusi arī Ukrainas SIA «Everest Estate» par vairāku tās attīstīto ofisa ēku un villu atsavināšanu.⁷ Analoga situācija ir arī PCA lietā «Lugzor un citi pret Krievijas Federāciju», kur investīciju pretenzijā par ieguldījumu nekustamajos īpašumos atsavināšanu apvienojušās četras Ukrainas SIA («Lugzor», «Libset», «Ukrinterinvest» un «Aberon Ltd») un viena VAS «DniproAzot».⁸ Visbeidzot, divas investīciju pretenzijas iesniegtas par vairāku Ukrainas kompāniju (11 privātu Ukrainas SIA⁹ un vienas Ukrainas VAS «Ukrnafta»¹⁰ degvielas uzpildes staciju tīklu atsavināšanu Krimas teritorijā.

Šobrīd PCA turpinās visu ar investīciju pretenzijām saistīto lietu izskatīšanu.

Kopumā, pēc UNCTAD informācijas, šobrīd izskatīšanā ir desmit investīciju pretenzijas pret Krievijas Federāciju.¹¹

⁶ Pieejams: <http://investmentpolicyhub.unctad.org/ISDS/Details/649> [skatīts 12.05.2016.].

⁷ Pieejams: <http://investmentpolicyhub.unctad.org/ISDS/Details/631> [skatīts 12.05.2016.].

⁸ Pieejams: <http://www.pcacases.com/web/view/124> [skatīts 12.05.2016.].

⁹ Pieejams: <http://www.pcacases.com/web/view/122> [skatīts 12.05.2016.].

¹⁰ Pieejams: <http://www.pcacases.com/web/view/121> [skatīts 12.05.2016.].

¹¹ Pieejams: <http://investmentpolicyhub.unctad.org/ISDS> [skatīts 12.05.2016.].